

Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk

Interdyscyplinarna konferencja "Szlachta na pograniczu"

Acta Cassubiana 19, 537-538

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk

Interdyscyplinarna konferencja *Szlachta na pograniczu / Adel im Grenzraum*

W dniach 22-24. czerwca 2017 roku odbyła się na uniwersytecie gdańskim i w Waplewie Wielkim międzynarodowa konferencja *Szlachta na pograniczu. Transkulturowe powiązania w Prusach (XVIII–XX w.) / Adel im Grenzraum. Transkulturelle Verflechtungen im Preussenland vom 18. bis zum 20. Jahrhundert.*

Przedmiotem interdyscyplinarnej refleksji były transkulturowe powiązania szlachty w Prusach w okresie od XVIII do XX wieku. Prusy ujmowano zarówno jako krajobraz historyczny, jak i kulturowo wewnętrznie zróżnicowane pogranicze, nie tylko w wymiarze terytorialnym. Usytuowanie na pograniczu warunkuje paletę perspektyw postrzegania obszaru – od strefy kulturowego kontaktu, poprzez położenie na styku Europy Zachodniej i Wschodniej, po status historycznego regionu, który po dzień dzisiejszy współdzieli różne państwa narodowe.

W spotkaniu wzięli udział historycy, historycy sztuki, literaturoznawcy, kulturoznawcy i socjologzy, badacze z Czech, Niemiec, Polski i Węgier. Wystąpienia referentów dotyczyły szlachty jako społeczno-kulturowej grupy zarówno w kontekście jej europejskich i transregionalnych powiązań, jak i zmiennych relacji podporządkowania, które warunkowały zróżnicowanie doświadczeń i społecznych strategii, obieranych przez jednostki i społeczności. Tematyka została podzielona na cztery bloki tematyczne: Sploty i przemieszczenia / Verflechtungen und Verwerfungen, Opowiedziane życia, opowiedziany kraj – szlachta w tekstach autobiograficznych / Erzählte Leben, erzähltes Land – Adlige Autobiographik, Przestrzenie kreowane – szlachta, sztuka i architektura / Gestaltete Räume – Adel, Kunst und Architektur oraz Przypisania – postrzeganie / Zuschreibungen – Wahrnehmungen.

Po powitaniu gości przez prof. dr. hab. Mirosława Osowskiego, dyrektora Instytutu Filologii Germańskiej UG, a w imieniu organizatorów prof. dr. hab. Miloša Řezníka, dyrektora Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warsza-

wie oraz dr Miłosławę Borzyszkowską-Szewczyk, kierownik Pracownik Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza (UG), przedstawiono wystąpienia otwierające. Prof. dr hab. Witold Molik (UAM) wypowiedział się na temat *Szlachta / ziemiaństwo w zaborze pruskim. Stan i propozycje badań* a M. Řezník – *Die Moderne und der Adel? Neue Trends in der Erforschung des mitteleuropäischen Adels im „langen“ 19. Jahrhundert* [Nowoczesność a Szlachta? Nowe tendencje w badaniach szlachty Europy Środkowej w „długim” XIX wieku]. Obydwaj są członkami Instytutu Kaszubskiego, który ponadto reprezentowali z referatami: M. Borzyszkowska-Szewczyk na temat *Przynależności – odgraniczenia – zawłaszczania. Marion Gräfin Dönhoff i Christian Graf von Krockow wobec „dziedzictwa pruskiego”* i dr Tomasz Rembalski (UG) – *Stosowanie niemieckiej partykuły „von” w pisowni kaszubskich nazwisk szlacheckich w czasach pruskich i obecnie (próba uchwycenia problemu)*. Natomiast kolejna członkini IK, dr Magdalena Sacha (UG) wygłosiła komunikat *Modna pisarka i domowy pamiętnikarz. Luiza von Krockow (1749–1803) i Hans Carl Ernst von Krockow (1769–1841) jako autorzy*. Tematykę szlachty kaszubskiej oprócz T. Rembalskiego podjął także mgr Krzysztof Wirkus w referacie *Pluto Prondzinski w PRL – Pluto von Prondzinski w RFN. Rewitalizacja przedrostka „von” w nazwiskach potomków tzw. szlachty kaszubskiej*.

Konferencja odbyła się na Uniwersytecie Gdańskim oraz w Muzeum Tradycji Szlacheckiej w Waplewie Wielkim. Uzupełnieniem obrad był objazd naukowy po Ziemi Sztumskiej, który poprowadził Maciej Kraiński, twórca i kierujący waplewskim muzeum.

Instytut Kaszubski w Gdańsku oraz Muzeum Tradycji Szlacheckiej w Waplewie Wielkim (oddziale Muzeum Narodowego w Gdańsku partnerowali przedsięwzięciu, które we współpracy z Niemieckim Instytutem Historycznym w Warszawie (dr Sabine Jagodzinski i M. Řezník) zorganizowała Pracownia Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza (M. Borzyszkowska-Szewczyk).